Drijfveren

Stimulans

De derde Europese Oecumenische Assemblee (EEA3), van 4 tot en met 9 september in de Roemeense stad Sibiu, was niet alleen een bron van inspiratie. Zij leverde kerken en gelovigen ook het nodige huiswerk op. Het slotdocument, met de code 159-07 ook wel de 'boodschap van Sibiu' genoemd bevatte onder het motto 'het licht van Christus schijnt over allen' tien aanbevelingen. Margriet Gosker, afgevaardigd naar Sibui namens de PKN becommentarieert de 'tien geboden van Sibiu'.

Het 'zesde gebod' van Sibiu gaat over de *Charta Oecumenica*. Aanbevolen wordt de Charta te gebruiken als een stimulans voor de groeiende oecumene in Europa. Maar wat was de Charta Oecumenica ook al weer? Het is het Handvest voor Oecumene, dat in 2001 officieel werd ondertekend door bijna alle Europese kerken, oosters-orthodox, rooms-katholiek, anglicaans, oud-katholiek en de meeste soorten protestant. Het is een tekst, die mensen aan de top én aan de basis opnieuw kan inspireren tot een vernieuwend oecumenisch denken en handelen. In Nederland werd de Charta in 2002 ondertekend door 14 Nederlandse kerken, die lid zijn van de landelijke Raad van Kerken. Aan de Charta Oecumenic zijn twee speciale websites gewijd. De Charta is feitelijk zelf ook weer voortgekomen uit de EEA2, de 2e Europese Oecumenische Assemblee, die in 1997 in Graz gehouden werd. De aanbevelingen van Graz werden geconcretiseerd in een aantal welomschreven verplichtingen, waaraan de kerken beloofden zich te zullen houden. Opvallend is het woord verplichtingen. Dat geeft al aan, dat het maar niet om vrijblijvende voornemens ging, die je wel of niet kon nakomen Wat waren dat voor verplichtingen?

Zieltjeswinnerij

Ik vat ze samen: de verplichting tot dialoog en samenwerking, waarbij we open staan voor het gesprek met alle mensen van goede wil. De verplichting ons in te zetten voor een gemeenschappelijk verstaan en getuigenis van het evangelie. De verplichting om samen te bidden voor christelijke eenheid. De verplichting om zelfgenoegzaamheid te overwinnen en ons te hoeden voor onderlinge concurrentie en zieltjeswinnerij. De verplichting om toe te werken naar zichtbare eenheid. De verplichting om te werken aan wederzijdse dooperkenning, eucharistische gemeenschap. De verplichting om de rechten van minderheden te verdedigen en in te gaan tegen elke poging godsdienst of kerk voor nationalistische of etnische doelen te misbruiken; de bestrijding van alle vormen van antisemitisme. De verplichting moslims met respect tegemoet te treden en in zaken van gemeenschappelijk belang met hen samen te werken. De verplichting om te werken aan gelijkberechtiging van vrouwen in kerk en samenleving. De verplichting om een manier van leven te ontwikkelen die ingaat tegen consumptiedwang en uitgaat van verantwoordelijkheid en duurzaamheid. En ten slotte de verplichting om altijd op te komen voor godsdienstvrijheid en vrijheid van geweten.

Hoofdmoot

De Charta Oecumenica speelde een belangrijke rol bij de voorbereidingen voor Sibiu, omdat de negen thema's waar we in Sibiu over spraken inhoudelijk allemaal door de Charta waren aangereikt. Bij het nadenken over onszelf (als kerk) gingen we in Sibiu dieper in op de vragen naar de eenheid van de kerken, hun geloofsgetuigenis en de kans op een vernieuwde spiritualiteit. Bij het thema Europa vroegen we ons af: hoe nu verder met de Europese integratie, hoe komen we tot een betere integratie van migranten en is er een hoopvollere manier om als verschillende religies in Europa met elkaar om te gaan? En bij ons nadenken over de wereld waarin wij leven, werd voortgeborduurd op de thema's van het Conciliaire Proces voor vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. Deze negen onderwerpen vormden inhoudelijk de hoofdmoot van de Assemblee. Daarmee zie je ook iets van de voortgang in de oecumene. Maar elke tijd legt weer een eigen accent. Ik heb de indruk, dat de scheppingsproblematiek er in Sibiu uitsprong en dat daar ook de meeste inspiratie van is uitgegaan. Maar daarover een volgende keer meer.

Margriet Gosker

Persoonlijk

Oud-minister van Ontwikkelingssamenwerking Agnes van Ardenne

'We zijn met elkaar verbonden'

Sinds afgelopen zomer is oud-minister van Ontwikkelingssamenwerking Agnes van Ardenne permanent vertegenwoordiger bij de FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties in Rome. "Dit werk is een prachtige voortzetting van het werk dat ik gedaan heb en waar mijn hart ligt."

"Je bent weg van de hectiek van Den Haag en dat is een zegen. Want op den duur denk je dat dat de wereld is."

Foto Ingeborg Lukkien

Zelf zou CDA-er Agnes van Ardenne het nooit bedacht hebben: een functie als permanent vertegenwoordiger bij de FAO. "Je hoopt toch minister te kunnen blijven, omdat je vindt dat je werk nooit af is. Maar toen de PvdA na de verkiezingen in 2006 de ontwikkelingspost claimde en Balkenende aangaf dat ik met mijn ervaring en mijn oog voor armoede en honger nodig was in Rome, heb ik gauw ja gezegd. Ik zie dit werk als een voortzetting van het werk dat ik gedaan heb."

Daarbij is ze erg blij met de manier waarop de huidige minister van Ontwikkelingssamenwerking, Bert Koenders, het werk voortzet. "Naast duurzaamheid op het gebied van landbouw en klimaat is het oog hebben voor vrouwen in ontwikkelingslanden ook één van zijn speerpunten. Daar kan ik me dus helemaal in vinden. Hij daar en ik hier in Rome, ja ik heb daar wel een goed gevoel over."

Even wennen

Maar natuurlijk zijn er behalve overeenkomsten ook verschillen met het ministerschap. "Het grootste verschil is dat ik zelf niet meer aan het roer sta", zegt Van Ardenne. "Ik heb niet meer 4 miljard euro te verdelen. En ik val nu onder twee ministers - de minister van Landbouw en de minister van Ontwikkelingssamenwerking. Dat betekent dat waar ik voorheen instructies gaf aan de permanente vertegenwoordiger, ik nu moet afwachten wat de minister vindt dat ik moet zeggen in Rome." Van Ardenne lacht: "Dus ik moet af en toe zwijgen en dat is soms wel even wennen!"

tie ziet ze ook: "Je bent weg van de hectiek van Den Haag en dat is een zegen. Want op den duur denk je dat dat de wereld is."

Nederlands vernuft

"Als ik het helemaal voor het zeggen had", zegt Van Ardenne resoluut, "dan zou ik het Nederlandse model van het vroegere OVO-drieluik in ontwikkelingslanden introduceren. OVO stond voor onderzoek, voorlichting en onderwijs voor boeren en boerinnen. Door middel van gratis proefstations en consulenten werd er op een snelle en efficiënte manier kennis overgedragen in de landbouwsector. Dat heeft veertig jaar bestaan en Nederland is daarin uniek geweest. Ik zou in arme landen dit systeem willen introduceren en dan vrouwen tot landbouwconsulenten maken. Zij zouden dan langs de boerderijen kunnen gaan om te vertellen hoe je voedsel verbouwt en dan vooral ook hoe je ervoor zorgt dat er wat verkocht wordt.

Dit soort van vernuftig systeemdenken, waar Nederland zo goed in is, wil ik als permanente vertegenwoordiger ook in de FAO inbrengen, zodat die het kan gaan gebruiken in haar activiteiten."

woordig, met die klimaatproblematiek, heel wat grond gebruikt en gevraagd voor gewassen die bio-energie produceren (bio-energie: energie die is opgewekt uit plantaardig materiaal (biomassa)). En dat vind ik prima, maar het mag niet ten koste van voedsel gaan en dat gaat het nu wel. Ook dan moet je weer vernuftig zijn: je moet geen Amazonewouden omkappen voor bio-energie want dan gooi je het kind met het badwater weg. We zijn onderdeel van een wereldsysteem waarin steeds duidelijker wordt dat we met elkaar te maken hebben en in feite afhankelijk zijn van elkaar. We zijn meer dan ooit elkaars buren geworden en dat betekent dat je als buren naar elkaar omziet, vanuit het gezamenlijk gedragen gevoel dat je het met elkaar wilt doen."

Waardepatroon

"Het wordt tijd dat we met elkaar in debat gaan over de vraag: aan welk waardepatroon toets je ons gedrag, ons internationaal bewustzijn en samenwerken", vindt de oud-minister. "Welk gezamenlijk waardepatroon uit die discussie voortkomt zien we dan wel. Je moet het elkaar ook niet willen opleggen. Maar wij zijn niet geboren om als eenling door de wereld te gaan, we zijn met elkaar verbonden en ik denk dat je vanuit die verbondenheid de discussie moet willen voeren."

Margreet Hogeterp